

Arany kereskedelmi ügylet

A Bank arra vonatkozóan kéri a Felügyelet állásfoglalását, hogy kifejezett jogszabályi felhatalmazás hiányában van-e akadálya az általa végzett aranyszámla-vezetésnek, valamint lehetségesnek tartja-e a Felügyelet az arany fizikai őrzését letéti szerződés keretében.

1. A KÉRELEM TÁRGYA

A kérelemben foglaltak szerint az aranykereskedelmi ügylet a bankok által a Felügyelet engedélye nélkül végezhető tevékenység, amelyhez azonban nélkülözhetetlen egy naprakész nyilvántartási rendszer, amely aranyszámla-vezetés formájában valósulhatna meg. Az aranyszámla, illetve nemesfémszámla fogalma – a nemzetközi gyakorlattal ellentétben – a magyar jogrendszer által nem ismert.

A Bank tájékoztatása alapján az aranykereskedelmi ügyletkötés során a Bank egy külföldön, saját nevén nyitott nostro aranyszámlára vásárol az ügyfelei megbízása alapján aranyat, amelyet jóváír az ügyfél Banknál vezetett aranyszámláján. Igény szerint az arany fizikai leszállítására is sor kerülhet az aranyszámla megfelelő terhelése mellett. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt), illetve a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdéi szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.) a letéti őrzés tárgyaként azonban csak a pénzt, illetve az értékpapírt nevesíti. Az aranyszámla-vezetés feltételeit a Bank üzletszabályzata foglalná össze.

2. A FELÜGYELET ÁLLÁSPONTJA

2. a) Az „arany kereskedelmi ügylet” fogalmát a Hpt. 2. számú melléklet III. Egyéb meghatározások 34. pontja határozza meg, amely alapján arany kereskedelmi ügylet a színaranyra (arany, amelynek finomsága legalább 995/1000), továbbá – aranytartalmára tekintet nélkül – a rúdaranyra és az aranytömbre, valamint a forgalomban nem lévő arany pénzérmére és – numizmatikai céllal – a forgalomban lévő arany pénzérmére kötött ügylet, amelyet a Hpt. 4. § (3) bekezdés d) pontja alapján a pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatáson kívül üzletszerűen végezhet. A definíció alapján az arany kereskedelmi ügylet őrzési elemet magába nem foglaló azonnali ügyletnek minősül, ezért ennek végzése keretében a hitelintézet nem jogosult az értékesített aranyat magánál tartani és azt az ügyfél számára tovább őrizni.

2. b) A Bszt. 4. § (2) bekezdés 43. pontja alapján a letéti őrzés tárgya egyedül pénzügyi eszköz, míg a Hpt. 2. számú melléklet I. Pénzügyi szolgáltatások 6. pontja szerinti letéti szolgáltatás tárgya pedig kizárólag pénzeszköz lehet. A jogszabályi környezet alapján tehát az arany letéti őrzésére nem az ágazati jogszabályok, hanem kizárólag – és szükségszerűen - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény XXXIX. fejezete szerinti letét keretében kerülhetne sor.

A Hpt. 4. § (3) bekezdése, valamint a Bszt. 8. § (5) bekezdése ugyanakkor taxatív meghatározza, hogy a hitelintézet, illetve a befektetési vállalkozás a pénzügyi, illetve befektetési szolgáltatási tevékenység, és kiegészítő szolgáltatás nyújtása mellett mely tevékenységeket végezhet. A felsorolt tevékenységek között az arany letéti őrzésére irányuló Ptk. szerinti letéti szolgáltatás nem szerepel. Ennek alapján a Bank az ügyfél tulajdonában lévő arany letéti szerződés keretében történő őrzésére nem jogosult.

2. c) Az aranyszámla fogalmának nem létezik jogszabályban meghatározott definíciója. A Bank által végezni kívánt tevékenységnek, azaz az aranyszámla-vezetésnek – természetéből fakadóan – nélkülözhetetlen eleme az arany fizikai letéti őrzése az alábbiak alapján.

A kérelem szerint a Bank is a bankszámlára illetve az értékpapírszámlára vonatkozó jogszabályi rendelkezések mentén alakítaná ki az aranyszámla-vezetés általános szerződési feltételeit. A Bszt. 5. § (2) bekezdés a)-b) pontjaiban foglaltak szerint kiegészítő szolgáltatásnak minősül:

- a pénzügyi eszköz letéti őrzése és nyilvántartása, valamint az ehhez kapcsolódó ügyfélszámla vezetése, illetve
- a letétkezelés, valamint az ehhez kapcsolódó értékpapírszámla vezetése, nyomdai úton előállított értékpapír esetében ennek nyilvántartása és az ügyfélszámla vezetése.

Az idézet jogszabályi rendelkezésekből is látszik, hogy az ügyfélszámla illetve értékpapírszámla vezetése nem választható el a letéti őrzéstől illetve a letétkezeléstől.

A kérelemben felmerült az a kérdés, hogy az arany letéti őrzése hogyan kapcsolódik a Bank által vezetett aranyszámlához. A Bank ügyfelei által megvásárolt arany fizikai őrzésére a Bank nostro számláját vezető külföldi banknál kerülne sor. A nostro számlát vezető külföldi bank azonban az arany tényleges tulajdonosával, tehát a Bank ügyfelével közvetlenül nem állna letéti szolgáltatásra irányuló szerződéses jogviszonyban. Ennek következtében a Bank a kérelemben vázolt tevékenység keretében szükségszerűen saját nevében nyújtana a – ténylegesen a külföldi bank által végzett - arany letéti őrzésre irányuló szolgáltatást az ügyfelei számára, amelyre azonban nem jogosult. Jelen pontban kifejtetteknek megfelelően a Bank az aranyszámla-vezetést – az ahhoz kapcsolódó arany letéti őrzési szolgáltatás miatt - nem végezheti.

2. d) A Hpt. 2. számú melléklet I. Pénzügyi szolgáltatások 15. pontja alapján széfszolgáltatás: az ügyféllel kötött megállapodás alapján, az ügyfél számára – állandóan őrzött – helyiségben széf rendelkezésre bocsátása, melybe értékeit az ügyfél maga helyezi el és veszi ki. Álláspontunk szerint a hatályos jogszabályi környezet alapján a Bank az ügyfél tulajdonában lévő arany őrzésére egyedül széf szolgáltatás keretében jogosult.